

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
Євразійська асоціація правничих шкіл та правників
Поморська академія в Слупську (Польща)
Національний університет цивільного захисту України
Західний регіональний науковий центр Національної академії правових наук України
Навчально-наукова лабораторія дослідження проблем публічного адміністрування та
децентралізації влади Науково-дослідного інституту державного будівництва
та місцевого самоврядування
Національної академії правових наук України

**II Міжнародна науково-практична
конференція
«Публічне управління в Україні:
виклики сьогодення та глобальні
імперативи»**

**18 травня 2023 року
м. Хмельницький**

6. ГОБ в Україні. На крок ближче до імплементації. URL : http://grbproject.org/content/sobytiya/last_news/?ELEMENT_ID=728.

*Помаза-Пономаренко Аліна Леонідівна,
доктор наук з державного управління, старший дослідник,
викладач кафедри менеджменту Національного університету
цивільного захисту України*

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ МЕХАНІЗМ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ЕКОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ: НІМЕЧЧИНА Й УКРАЇНА

Війна проти України набула таких масштабів, що загрожують не тільки її територіальній цілісності, а й екологічній безпеці. Власне кажучи, понад 60 млн. тон викидів потрапило в атмосферне повітря, понад 20 тис. га лісів випалено, частину з них втрачено назавжди, 3 млн. га лісів уражено війною, приблизно 200 тис. км² території потребуватиме розмінування [3]. Особливої уваги вимагає стан «легенів України» – її лісів, адже процес їхнього вирощування вимагає 70–80 років. Зважаючи на те, що ліси є одним з об'єктів екологічної сфери, важливо дослідити стан функціонування інституціонального механізму публічного управління в цій сфері України з метою визначення шляхів удосконалення цього механізму.

Інституціональний механізм в науці публічного управління розглядається з різних позицій. Дотримуючись думок, що цей механізм включає інститути (правові та соціальні) та інституції (органи державної влади, громадські організації та ін.), відзначимо таке: інституціональний механізм публічного управління в екологічній сфері України – це сукупність елементів системи публічного управління (принципи, мета, функції, методи тощо), які реалізуються відповідними публічними інституціями (державними та самоврядними) у межах відповідних інститутів (базових правових актів, що встановлюють правовий режим функціонування цієї системи) для забезпечення належного розвитку екологічної сфери загалом і окремих її складових зокрема.

Найвищим центральним органом виконавчої влади, що формує та реалізує державну політику в екологічній сфері є Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (далі – Міндовкілля України) [1]. Аналіз інформації вебсайту Міндовкілля України дав змогу стверджувати, що цим органом не забезпечується належним чином упровадження загальних і спеціальних принципів, зокрема, публічності (що передбачає прозорість і відкритість влади). Прикладом цього може служити, зокрема, інформація щодо реалізованих регіональних природоохоронних програм лише за 2014, 2015, 2016 і 2018 роки, або щодо державних інвестиційних проектів за 2017, 2019 і 2021 роки.

Недостатньо інформативними є також відомості щодо стану лісового господарства. Так, на вебсайті Міндовкілля України представлено відомості щодо моніторингу лісів України за 2020 рік, а щодо стану пожеж у лісах за 2021 рік (дані синхронізовані з додатком «Дія») [1]. Відвідуваність рубрик «Дані моніторингу лісів» і «Інформація про лісові пожежі» є доволі низькою (у середньому 3-5 відвідувань цих рубрик на тиждень), що може свідчити про різні аспекти. Проте, на жаль, цей факт не вказує на значну зацікавленість з боку громадськості у

відомостях, що не втратять актуальності для України ще багато років, адже можуть бути використані для порівняння з довоєнним і післявоєнним рівнями екологічної безпеки. Крім того, низька зацікавленість громадськості може свідчити про її не високу екокультуру й ековиховання.

До речі, дотримання принципу публічності під час захисту клімату є ключовим для багатьох країн світу. На підтвердження можемо навести інформацію, представлену на офіційному вебсайті Міністерства навколишнього середовища, охорони природи та ядерної безпеки Німеччини [4]. Серед цієї інформації ключовою є та, що стосується Програми дій щодо захисту клімату Німеччини (розрахована на період до 2026 року). Ця Програма є результатом активного залучення громадськості до процесу її розробки (з 05 вересня по 28 жовтня 2022 року). Фахівцями цього Міністерства детально було вивчено зміст близько 120 заяв і понад 1000 онлайн-коментарів [4]. Після оцінки відгуків онлайн-діалогу відбулося відомче узгодження положень Програми між федеральними міністерствами. 29.03.2023 року Програму дій було ухвалено відповідним рішенням Кабміну Німеччини. Наразі заходи цієї Програми реалізуються повсюдно. Для цього закладені основи щодо плідної співпраці з землевласниками, захисниками природи та відповідальними особами на місцях. Програма дій щодо захисту клімату ґрунтується, зокрема, на фінансових стимулах підтримки добровільного здійснення заходів із захисту клімату. Ці заходи передбачають огляд правової бази, зокрема, для полегшення реалізації проектів, що фінансуються, консультаційних й освітніх пропозицій, сучасних дослідницьких та інноваційних проектів і комплексного моніторингу [4].

За даними «Слово і діло», у період 2013-2020 років значно зменшились видатки на ведення лісового господарства, охорону та захист лісів України. Крім того, у період 2011-2020 років сформувалася тенденція значного вирубування лісів України, і зменшення майже у двічі кількості площ відтворених лісів [2].

На наше переконання, відновлення лісів України має відбуватися в таких основних напрямках: 1) відновлення сільських, оздоровчо-рекреаційних та інших територій; 2) поведінкова та покровова економіка, а також публічний менеджмент; 3) унеможливлення незаконної вирубки лісів і збільшення кількості вирощених дерев; 4) вчасної фіксації нанесених війною збитків довкіллю України загалом і її лісам зокрема; 5) дотримання нею «зеленого» курсу; 6) формування в українців екокультури тощо. При цьому важливим є виважене застосування інституціональних методів публічного менеджменту (організаційних і правових). Вони передбачають розробку та впровадження методик розрахунку нанесеної шкоди довкіллю України, зокрема її лісам, активізацію громадськості під час залучення до фіксації такої шкоди тощо. На жаль, війна проти України триває, і їй потрібно активніше та повсюдніше застосовувати вказані вище методи публічного менеджменту, особливо організаційно-правові, що передбачають використання новітніх технологій. Отже, при досягненні сталості розвитку України та найсприятливішої її повоєнної кон'юнктури важливо ефективно використовувати природні ресурси, зокрема лісові, і забезпечувати їхнє інституціональне збереження та відтворення вже сьогодні.

Література:

1. Офіційний сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. URL : <https://ecozagroza.gov.ua>.
2. Ліси в Україні: скільки грошей витрачали на відновлення останні 10 років.

URL : <https://www.slovoidilo.ua/2021/06/15/infografika/suspilstvo/lisy-ukrayini-skilky-hroshej-vytrachaly-vidnovlennya-ostanni-10-rokiv>.

3. Природа та війна: як військове вторгнення Росії впливає на довкілля України. URL : <https://ecoaction.org.ua/pryroda-ta-vijna.html?amp>.

4. Online-Dialog zum «Aktionsprogramm Natürlicher Klimaschutz». URL : <https://www.bmu.de/themen/bildung-beteiligung/beteiligung/dialog-natuerlicher-klimaschutz>.

Радзівілл Олександр Анатолійович,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного права та галузевих правових дисциплін Київського університету права НАН України

Толкачова Ірина Анатоліївна,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного права та галузевих правових дисциплін Київського університету права НАН України

ВИКЛИКИ МІЖНАРОДНОМУ ПРАВОПОРЯДКУ В КОНТЕКСТІ СВІТОГЛЯДНИХ ЗРУШЕНЬ СУЧАСНОСТІ

Головною особливістю сучасних міжнародних конфліктів є те, що вони не можуть оцінюватись лише через призму традиційних методів ведення бойових дій. Інформаційно-технічні засоби, соціальні ЗМІ, психологічний інструментарій і багатогранне використання усіх ресурсів оборони і наступу кардинально змінили політику ведення військових дій. У зв'язку з цим, як нове визначення «війни», з урахуванням її багатопланової природи, з'явився термін «гібридна» [1].

Гібридна війна росії проти України, фінальним епізодом якої стало її повномасштабне вторгнення, є ключовим, але лише фрагментарним епізодом у цьому багаторівневому і різноінерційному процесі. І хоч саме останній рік виявився «точкою неповернення» світоглядних зрушень в українському суспільстві, сенс яких все глибше усвідомлюється як відтворення й остаточне формування української політичної нації та розбудова українського громадянського суспільства, трансформація суспільної свідомості українців відбувається з кінця ХХ століття, коли весь «пострадянський простір» охопив рух за відмову від репресивної системи управління СРСР. Коли ж згодом відносно короткоперіодичні флуктуації суспільних настроїв активізували протилежні мотиви, для кожної з суверенних держав вони мали певну специфіку.

Безумовно, на сьогодні очевидним є факт, що гібридну війну проти України росія розпочала не в квітні 2014 року, як нерідко прийнято вважати, а вже з 14 серпня 2013 року. Саме того дня росія в явочному порядку й масово стала дискримінувати український експорт на свою територію, завдаючи Україні, таким чином, значного економічного збитку, якщо враховувати, наскільки тісно обидві держави були традиційно взаємопов'язані. Майже не викликає сумнівів, що до таких кроків керівництво росії підштовхнула загроза можливого підписання Україною угоди про асоціацію з ЄС – замість приєднання до Митного союзу, ідеї якого активно пропагуються керівництвом росії [2, с. 77].

ЗМІСТ

Вітальне слово ректора	3
СЕКЦІЯ 1 Реформування сфери публічного управління: вітчизняний та міжнародний досвід	
<i>Андрієвська О. О.</i> Проблеми формування органів виконавчої влади УНР: історичні уроки	4
<i>Андріяш В. І.</i> Основі передумови реформування сфери публічного управління.....	6
<i>Більовський В. С.</i> Вплив громадянського суспільства в Польщі на формування державного правління	8
<i>Василенко Н. В.</i> Нова модель співпраці закладів вищої освіти із стейкхолдерами: діалог та медіація.....	9
<i>Велічко Д. М.</i> Реформування сфери місцевого самоврядування у Франції	11
<i>Головко П. В.</i> Досвід державного будівництва Тайванської Республіки	13
<i>Голощук Д. І.</i> Досвід державного управління Індії новітнього періоду	14
<i>Грищук В. К.</i> Адміністративно-правова реформа в Україні: на часі?.....	16
<i>Громадська Н. А.</i> Основні напрями розвитку публічного управління	22
<i>Доброжинський А. В.</i> Штучний інтелект та його вплив на сферу освіти.....	23
<i>Климчук О. В.</i> Світові трансформаційні процеси у сфері публічного управління: виклики для України	26
<i>Клімов В. А.</i> Види компетенції суб'єктів публічного управління	29
<i>Ключкович А. Ю.</i> Децентралізація влади та розбудова регіонального самоврядування у Словачькій Республіці	31
<i>Конончук Б. Р.</i> Особливості формування органів публічної влади Української держави Павла Скоропадського	33
<i>Кравченко А. О.</i> Механізм побудови соціальної політики в сучасній Україні	35
<i>Лях Ю. І., Головін М. Є.</i> Розвиток територіальних громад.....	37
<i>Малікіна О. А.</i> Концепція нового державного менеджменту	39
<i>Матієнко В. Л.</i> Інститут академічної доброчесності в системі забезпечення якості вищої освіти	41
<i>Меляков А. В., Кулініч О. В.</i> Перспективи вдосконалення системи надання соціальних послуг на місцевому рівні	43
<i>Лопушинський І. П.</i> Забезпечення безбар'єрності в органах публічної влади України як рівної можливості для всіх суспільних груп населення	45
<i>Підвисоцька О. В.</i> Розвиток підприємництва на сільських територіях	48
<i>Підлісна Т. В.</i> Розвиток гендерної політики в Україні в контексті європейського досвіду.....	50
<i>Помаза-Пономаренко А. Л.</i> Інституціональний механізм публічного управління в екологічній сфері: Німеччина й Україна	53